DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

dogm.meb.gov.tr | dinogretimiokullar.meb.gov.tr | dinogretimi.meb.gov.tr | dogm.eba.gov.tr | dkab.meb.gov.tr | @meb_dinogretimi

Anadolu İmam Hatip Lisesi

TEFSİR

Anadolu İmam Hatip Lisesi

TEFSİR

1. ÜNİTE

KUR'AN-I KERİM TARİHİ

DİN ÖĞRETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Neler Öğreneceğiz?

1. Kur'an-ı Kerim ve Gönderiliş Amacı
2. Kur'an-ı Kerim'in Nüzul Ortamı
3. Vahyin Geliş Süreci
4. Vahyin Yazılması ve Korunması
5. Tefsirden Tefekküre

➢ İlahi kitaplara neden ihtiyaç vardır?

1. Kur'an-ı Kerim ve Gönderiliş Amacı

- **Kur'an**, Allah'ın (c.c.) Hz. Muhammed'e (s.a.v.) Cebrâil (a.s.) aracılıyla indirdiği, mushaflara yazılan, mütevâtir bir yolla naklolunan ve okunmasıyla ibadet edilen ilahi sözlerdir.

- **Kur'an**, önceki kitapların tahrifini düzelten ve insanları doğru inanca yönlendiren evrensel bir kitaptır.

Yüce Allah;

- İnsanı, en güzel bir surette yaratmıştır.
- İnsana akıl, irade, sorumluluk ve dış dünyaya egemen olma kudreti bahşetmiştir.
- İnsanın yaratılış gayesine uygun yaşayabilmesi için yol göstermiştir.
- İnsana hayır-şer, güzel-çirkin, iyi-kötü arasında bir tercih yapma kabiliyeti vermiştir.
- İnsanın en güzele ve en doğruya ulaşabilmesi için vahiy göndermiştir.

- Allah’ın peygamberler aracılığıyla insanlara ulaştırdığı vahiylerden bazıları ilahi kitap haline gelmiştir.
- Son ilahi kitap ise Kur’an-ı Kerim’dir.
- Kur’an-ı Kerim hem dünyada hem de ahirette insanları mutluluğa götürecek bir rehberdir.

Kur'an-ı Kerim;

- Dünyada adaleti gerçekleştirecek toplumlar inşa etmek, ahirette de her Müslümanın ebedî hayatını teminat altına almak üzere gönderilmiştir.

Biliyor musunuz?

Kuran'ın indiriliş amacı:

Bakara suresi, 75-79. ayetler

- Önceki kitaplarda yer alan tahrifatı düzeltmektir.

Mâide suresi, 13-14. ayetler

- İnsanlığın ihtiyaçlarının artması ve evrensel bir kitaba ihtiyaç duyulmasıdır.

➢ Kur'an-ı Kerim'in diğer isimlerinden hangilerini biliyorsunuz?

Yüce Kitabımızın Diğer İsimleri

- Hak
- Mev`ize
- Rûh
- Kitâb
- Furkan
- Mesânî
- Kelâmullah
- Nûr
- Hüdâ
- Zikr
- Şifâ
- Rahmet
- Hikmet
- Urvetü'l-Vüskâ
- Tenzîl

DİN ÖĞRETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

2. Kur'an-ı Kerim'in Nüzul Ortamı

- Kur'an-ı Kerim 610 yılında Mekke'de inmeye başladı.
- Kur'an-ı Kerim'in inmeye başladığı dönemde toplumun geneli putlara tapıyordu.
- Müşrikler putların etrafında tavaf yapıyor, onlar için kurbanlar kesiyor ve çeşitli zamanlarda onlara hediyeler veriyorlardı.
- Yüce Allah şirkin her türlüsünü kaldırmak ve tevhide dayalı bir inanç oluşturmak için Kur'an-ı Kerim'i gönderdi.

Kur'an-ı Kerim'in inmeye başladığı toplumunun genel özellikleri:

- Hayvancılık
- Ticaret
- Tarım

- Okur yazarlık oranı düşük
- Şiire önem verilir
- Sözlü kültür yaygın
- Hitabet güçlü

- Putperestlik
- Haniflik
- Hristiyanlık ve Yahudilik
- Mecusilik ve Sabiîlik

- Kabile hayatı
- İnsanlar arası sınıf farkı
- İçki ve kumar çok yaygın
- İnsan hakları ihlali fazla

3. Vahyin Geliş Süreci

- **Vahiy**, Allah'ın (c.c.) insanlığa iletmek istediği mesajları peygamberlere çok gizli ve süratli bir şekilde ulaştırmasıdır.

Biliyor musunuz?

- Vahiy **üç** farklı şekilde gerçekleşmektedir.

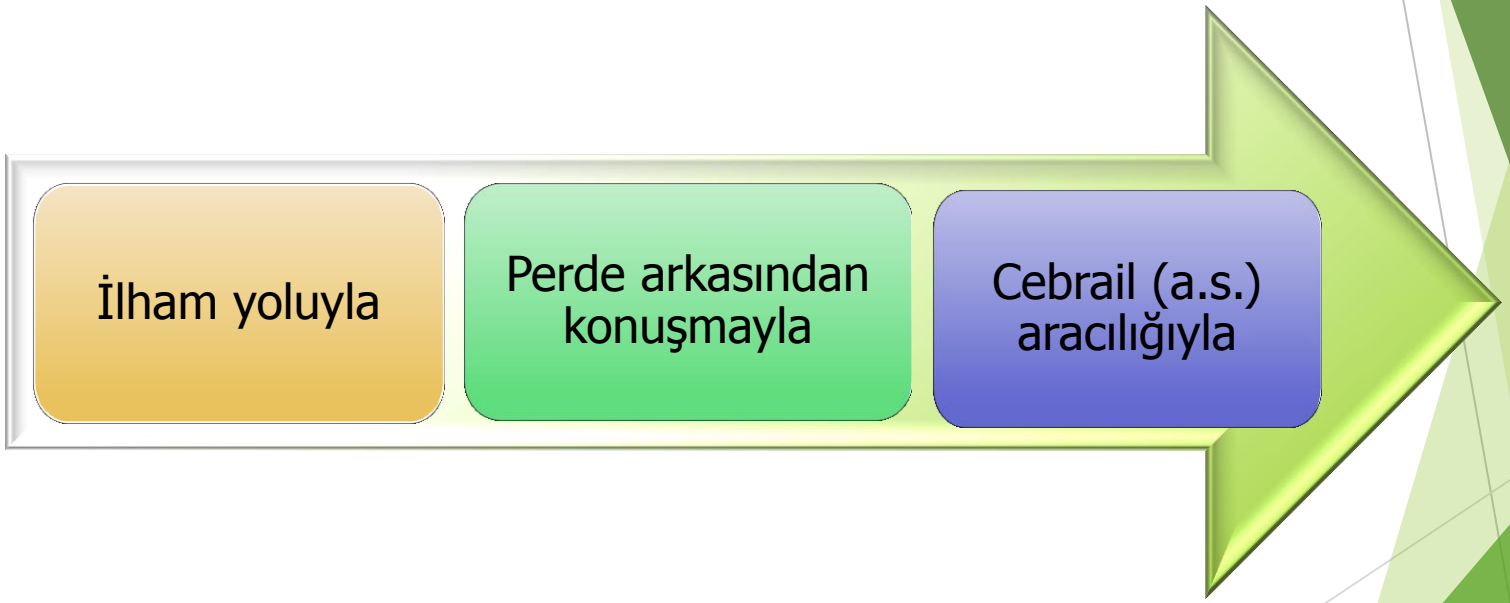

- Hz. Muhammed (s.a.v.) ilk vahiy gelmeden önce Yüce Allah onu peygamberliğe hazırlamıştır.

- Günlük yaşamdan uzaklaşmak için Hira mağarasına gitmiş ve sık sık tefekküre dalmıştır.

- Bu süreçte Hz. Muhammed'in gördüğü rüyalar da gerçekleşmeye başlamıştır.

- 610 yılında Hira mağarasında ilk vahiy Cebrail aracılığıyla gelmiştir.

Biliyor musunuz?

- Yüce Allah önce vahyi Cebrail'e iletir, Cebrail (a.s.) peygamberlere iletir, peygamberler de insanlara iletir.

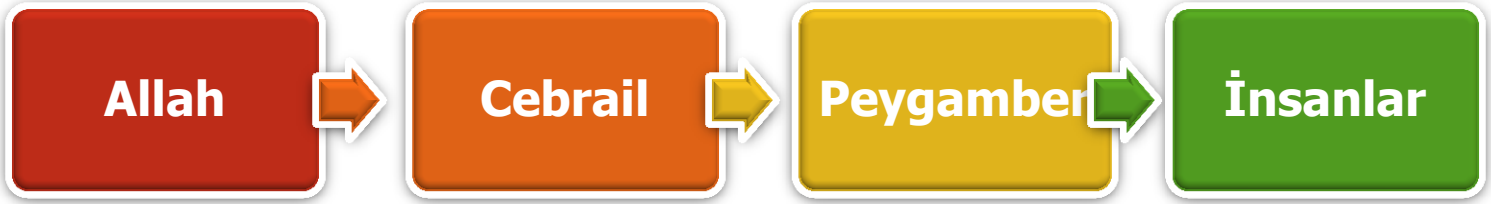

- Cebrâil (a.s.), vahyi bazen kendi suretinde bazen de insan suretinde görünerek getirmiştir.

- Vahiy süreci 23 yıl sürmüştür.

- 632 yılında vahiy süreci bitmiş ve Kur’an-ı Kerim tamamlanmıştır.

4. Vahyin Yazılması ve Korunması

Hz. Muhammed (s.a.v.)

- Vahiy yoluyla gelen Kur'an metnini insanlara tebliğ etmiştir.
- Kur'an'ın korunması amacıyla sahabîleri, Kur'an'ı okumaya ve ezberlemeye teşvik etmiştir.
- Vahiy geldiği zaman hemen kâtiplerinden birini çağırmış ve gelen vahyi eksiksiz bir şekilde yazdırmıştır.

Biliyor musunuz?

- Hz. Muhammed (s.a.v.) okuma yazma bilen sahabîlerden bazılarını vahiy kâtibi olarak görevlendirmiştir.

- Zeyd b. Sabit, Ali b. Ebi Talib, Muaz b. Cebel, Ubey b. Ka'b vahiy katibi olarak görevlendirilen sahabilerden bazılarıdır.

- Hz. Peygamber, vahiy katiplerinin yazdığı ayetleri okutmuş ve böylece vahyin hatasız bir şekilde yazılması sağlamıştır.

- Resûlullah'ın tashihinden geçen Kur'an metni, yine onun emriyle çoğaltılmıştır.

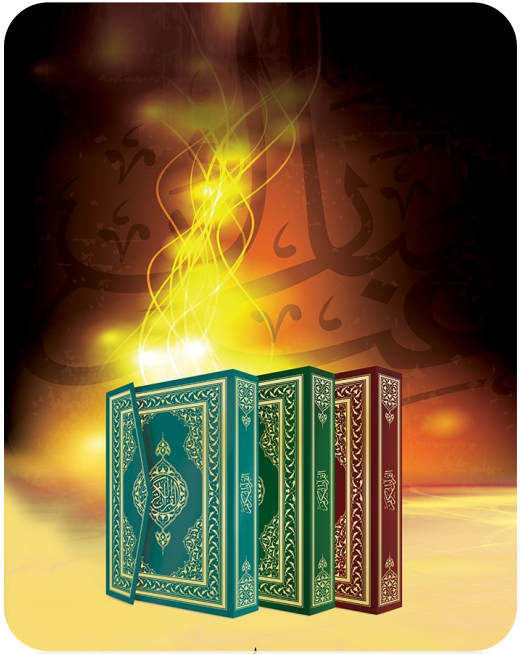

Biliyor musunuz?

- Kur'an'ın korunması ile ilgili yapılan işlerden birisi de inen vahiylerin Cebrâil'e (a.s.) arz edilmesidir.
- Arz, "sunmak, takdim etmek" demektir.
- Hz. Peygamber her sene Ramazan ayında kendisine o yıla kadar gönderilen ayetleri Cebrâil'e (a.s.) okumuştur.
- Kur'an vahyinin tamamlandığı yani Hz. Peygamber'in vefat edeceği yılda arz Ramazan ayı boyunca iki defa vuku bulmuştur.

- Vahyin gelişi sona erdiğinde Kur'an mushaf haline getirilmemiştir.

- Hz. Ebû Bekir (r.a.) halife seçildikten sonra çok fazla hafız sahabinin şehit olması nedeniyle Müslümanlar tedirgin olmuş ve istişareler sonucunda ayetlerin bir mushaf haline getirilmesi kararlaştırılmıştır.

- Kur'an-ı Kerim'in mushaf haline getirilmesi için bir komisyon kurulmuştur.

- Zeyd b. Sâbit'in başkanlığında kurulan bu komisyon, Kur'an metnine dair yazılı nüshası bulunanların iki şahitle ellerindeki metinleri getirmelerini istemiştir.

- Bir yıl süren bu çalışmaların neticesinde Kur'an-ı Kerim mushaf haline getirilmiştir.

- Kur'an'ı korumak amacıyla girişilen faaliyetlerden biri de onun çoğaltılmasıdır.

- İslam dininin her geçen gün yayılması ve birçok bölgede Kur'an-ı Kerim'in kıraatiyle ilgili ihtilafların başlaması üzerine Kur'an-ı Kerim'in çoğaltılma ihtiyacı doğmuştur.

- Hz. Osman'ın (r.a.) halifeliği döneminde Kur'an-ı Kerim'in çoğaltılması için süreç başlatılmıştır.

- Kurulan komisyon, çoğaltma işini beş sene devam ettirmiştir.
- Yedi adet mushaf istinsâh edilmiştir.
- Bunlardan biri Medine'de bırakılmış; diğerleri de şu merkezlere gönderilmiştir:
  - ✓ Mekke
  - ✓ Kûfe
  - ✓ Basra
  - ✓ Şam
  - ✓ Yemen
  - ✓ Bahreyn

Biliyor musunuz?

- Kur'an-ı Kerim'in ilk nüshalarında nokta ve hareke kullanılmamasından dolayı okuyuşuyla ilgili sıkıntılar oluşmuştur.
- Doğru ve kolay okumayı sağlayabilmek için Basra Valisi Ziyâd b. Sümeyye bazı işaretleri Kur'an'a koyma teklifinde bulunmuştur.
- Devrin dilbilimcisi Ebü'l-Esved ed-Düeli hareke işlemeni yanına aldığı bir katiple birlikte tamamlamıştır.
- Hareke konusundaki bazı eksikler de daha sonradan Halil b. Ahmed tarafından giderilmiştir.

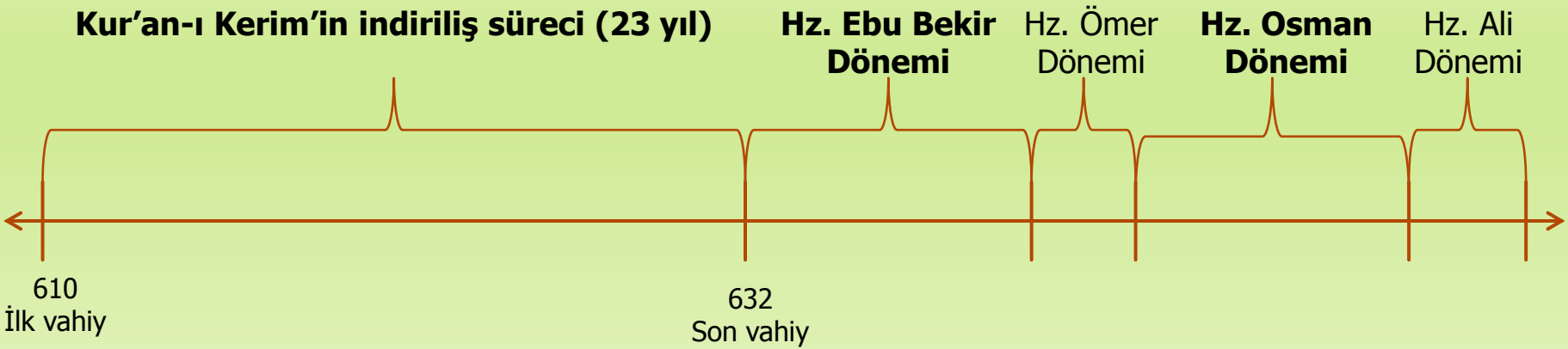

Vahiy Katipleri

- Hz. Ebubekir
- Hz. Ömer
- Hz. Osman
- Hz. Ali
- Hz. Zeyd b. Sabit
- Muaz b. Cebel
- Ubey b. Ka'b

Kur'an'ın Yazıldığı Materyaller

- Kurumuş deri
- Papirus
- Yassı kemik
- Yassı taş
- Ağaç kabukları
- Hurma dalları

Kur'an'ın mushaf haline getirilmesi

Komisyon Başkanı:

Zeyd b. Sabit

Kur'an'ın çoğaltılması

- Medine
- Mekke
- Kûfe
- Yemen
- Basra
- Şam
- Bahreyn

5. Tefsirden Tefekküre

- Bu bölümde Fatiha suresinin, Alak ve Bakara suresinin ilk beş ayetlerinin anlamlarına ve tefsirlerine yer verilmiştir.

5.1 Fâtiha Suresi ve Tefsiri

Fatiha suresi;

- Kur'an-ı Kerim'in ilk suresidir.
- Nüzûl tarihine göre beşinci suredir.
- Tamamı bir defada indirilen ilk Mekkî suredir.
- Yedi ayetten oluşmaktadır.
- Fâtiha, açılış ve başlangıç anlamına gelir.

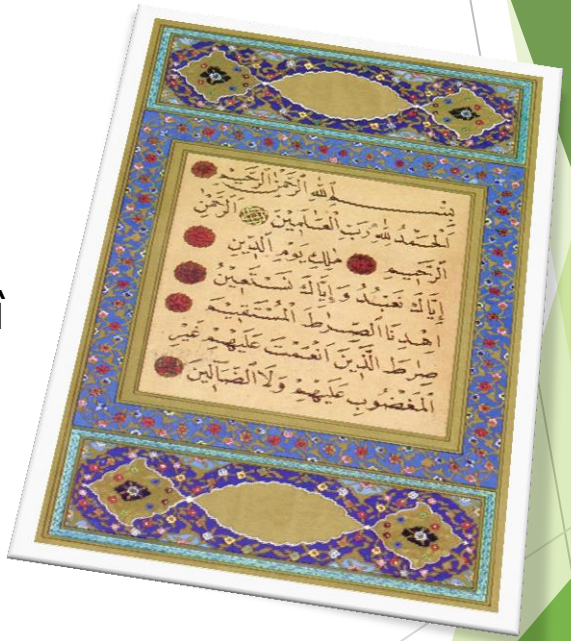

﴿ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ ١ ﴾

"Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla"

- Kısaca **besmele** olarak isimlendirilir.
- Bu cümle girişilen işe güç yetirmek için gereken kuvvet ve kudretin Allah (c.c.) tarafından verildiğini ifade eder.
- "Rahman" kelimesi "çok merhamet eden", "Rahim" kelimesi ise "sonsuz merhamet eden" anlamına gelir.

- Allah, kendisini hem merhametin kaynağı, hem de merhamet eden varlık olarak tanıtmaktadır.
- Yüce Allah bizden de insanlara ve diğer canlılara merhametle davranmamızı istemektedir.

Biliyor musunuz?

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

Besmele, Allah'ı hatırda tutmanın ve her işe Allah'ı şahit tutmanın en güzel ifadesidir.

﴿ ٱلْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ ٱلْعَٰلَمِينَ ٢ ﴾

"Hamd âlemlerin Rabbi olan Allah'a mahsustur."

- **Hamd**, yapılan bir iyiliğe karşı iyilik sahibine saygı duymak ve onu övmek demektir.
- Hamd sadece Yüce Allah'a aittir. Bu yüzden her türlü hamd, şükür, tesbih, tekbir ve tebcilin (yüceltmenin), âlemlerin Rabbi olan Allah'a (c.c.) yapılması gerekir.
- **Rabbü'l-âlemin** ifadesiyle de Yüce Allah'ın bütün varlıkların sahibi olduğu, onları yetiştirdiği, terbiye ettiği, sahipsiz bırakmadığı ve bütün yaratılmışların sığınağı olduğu vurgulanır.

﴿ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ ٣ ﴾

"O, Rahmân ve Rahîmdir."

- Rahmân ve Rahîm kelimeleri ilk ayetteki "Âlemlerin Rabbi" ifadesiyle ilişkilidir.
- Hamde layık olan varlık, kainatı merhametiyle kuşatan bir varlıktır ve kullarının da merhametli olmalarını istemektedir.
- Ayrıca Rabbü'l-âlemin ifadesinde bir heybet, bir azamet; rahmân ve rahîmde ise engin bir sevgi ve acıma söz konusudur.

﴿ مَالِكِ يَوْمِ الدِّينِ ٤ ﴾

"Ödül ve ceza gününün hakimidir."

- **Mâlik** kelimesi sahip ve hâkim demektir.
- **Yevm** ise değişik vakit dilimlerini ifade eden bir zaman birimidir.
- Burada yevmi'd-din ifadesiyle kıyâmet günü kastedilmiştir.
- Herkesin dünya hayatında yaptığının karşılığını alacağı kıyâmet gününde, Allah'ın her varlık üzerinde tam bir otoritesinin olduğunu anlatılır.

﴿ إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ ۝٥ ﴾

"Rabbimiz, sadece sana kulluk eder ve yalnız senden yardım isteriz."

- **İbâdet** sözlükte "kulluk etmek, boyun eğmek" demektir.
- Yüce Allah kulluğun sadece kendisine yapılması gerektiğini belirtir.
- **Nesteîn** kelimesi ise "yardım isteriz." manasına gelir.
- İnsanların her anında sadece Allah'tan yardım istemesi gerektiği vurgulanır.

Dikkat Edelim!

- Müslüman, neye, niçin inandığını, kim için ve ne uğruna yaşaması gerektiğini, kimden ve neyin karşılığında yardım talebinde bulunacağını bilmelidir.

- Fatiha suresinin ilk 5 ayeti aslında bir Müslüman portresi çizmekte, Müslümanın kafa karışıklığına sahip olamayacağını bildirmektedir.

﴿ اِهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ ٦ ﴾

"Bizi doğru yola ilet."

- **Hidâyet** "doğru yola iletmek, yol göstermek ve irşâd etmek" demektir.
- İnsan önce hidayet istemelidir.
- Yüce Allah isteyene hidayet verir, isteyeni de sapıklıkta terk eder.
- Yüce Allah kendisinden hidayet istememizi ve bunun için dua etmemizi öğretmektedir.

- Allah'ın yapmamızı istediği dua **sırat-ı müstakim** denen dosdoğru yol için olmalıdır ve Allah'ın nimetlendirdiği insanların yoluna ulaşmak için dua edilmelidir.

- Hidayeti, doğruyu, hakkı istemek kadar hidayet üzerinde kalmak için de dua edilmelidir.

﴿ صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ ٧ ﴾

"Kendilerine nimet verdiklerinin yoluna ilet; gazaba uğramışların, azıp sapmışların yoluna değil!"

- Ayetindeki nimetten maksat, doğru bir şekilde yaşayarak Allah'ın (c.c.) rızasını kazanmanın sonucu olarak bahşedilen hakiki ve sürekli nimetlerdir.

- Ayetteki gazaba uğrayanlar Allah'ın (c.c.) mesajından tam olarak haberdar olup, mahiyetini anlayan ama kabul etmeyenlerdir.

- Sapkınlar ise hakikatin kendilerine hiç ulaşmadığı insanlar ya da hakikati kabul etmelerini güçleştirecek kadar bozulmuş insanlar olarak tanımlanır.

- Kısacası gazaba uğrayanlar ve sapıklıkta kalanlar kaybeden herkesi kapsamaktadır.

- Bu kimselerin yolundan gitmemek için Allah'a dua edilmektedir.

Biliyor musunuz?

- Fatiha suresi kulun Rabbiyle konuşmasıdır.
- Bu surenin yarısı Allah'a yarısı da kula aittir.
- İlk bölümde Allah'a hamd edilir ve Allah yüceltilir.
- İkinci bölümünde ise kul, isteklerini Rabbine arz eder ve kendisi için dua eder.

5.2. Bakara Suresi 1-5. Ayetler ve Tefsiri

Bakara suresi

- Mushaf tertibine göre 2., iniş sırası itibariyle de 87. suredir.
- Adını 67-71. ayetlerde anlatılan bakara (sığır) kurban etme olayından almıştır.
- Büyük bir kısmı hicretin ilk iki yılında olmak üzere tamamı Medine'de indirilmiştir.
- 286 ayetten oluşmuştur.

﴿ الٓمٓ ١ ﴾

“Elif Lâm Mîm”

- Kur’an’daki 29 surenin başında bu tür harf kümeleri bulunur.
- Bu harflerin anlamı yalnızca Allah tarafından bilinir.

Biliyor musunuz?

- Bazı surelerin başında yer alan bu tür harf kümelerine hurûf-ı mukattaa denir.

﴿ ذَٰلِكَ الْكِتَابُ لَا رَيْبَ فِيهِ هُدًى لِلْمُتَّقِينَ ٢ ﴾

“Bu, kendisinde şüphe olmayan kitaptır.
Allah’a karşı gelmekten sakınanlar için yol göstericidir.“

- Bu ayetteki **el-kitap** sözcüğüyle Kur’an-ı Kerim kastedilmektedir.
- Ayetteki **La raybe fihi** ifadesiyle Kur’an’ın Allah’tan (c.c.) geldiği ve muttakiler için bir rehber olduğu belirtilmektedir.
- Müminlerin yol göstericisi olan Kur’an’ın bir rehber kitap niteliğinde olduğu vurgulanmaktadır.

Biliyor musunuz?

Muttaki nefsini günaha götüren şeylerden koruyup Allah'ın (c.c.) emir ve yasaklarına karşı gelmekten sakınan kimse demektir.

﴿ ٱلَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِٱلْغَيْبِ وَيُقِيمُونَ ٱلصَّلَوٰةَ وَمِمَّا رَزَقْنَٰهُمْ يُنفِقُونَ ٣ ﴾

"Onlar gaybe inanırlar, namazı dosdoğru kılarlar, kendilerine rızık olarak verdiğimizden de Allah yolunda harcarlar."

- Bu ayette, üzerinde durulması gereken üç konu vardır. Bunlar gayb, namaz ve infaktır.
- Bir müminde bulunması gereken üç temel özellik vurgulanmaktadır.

- **Gayb** "ister fizikte ister fizik ötesinde olsun zâhiri ve bâtınî duyuların alanı dışında kalan ve akıl yoluyla mahiyeti idrak edilemeyen şey" anlamına gelir.
- Gayb fizik ötesi alanı ifade eder.
- Gayba duyular ve akılla ulaşılamaz.
- Bu alanda geçerli olan bilgi kaynağı sadece vahiydir.
- Gayba inanmak akıl ve duyular ile kavranamayan vahye iman etmektir.

- Bu ayette üzerinde durulması gereken ikinci konu **namaz**dır.

- Yüce Allah belirli vakitlerde insanların namaz kılmasını emretmektedir.

- Dinin direği olarak tanımlanan namaz insanı Allah'a yakınlaştırır.

- Yüce Allah namaz sayesinde insanı her türlü fenalık ve kötülükten alıkoyar.

- Namaz, insanı manevi açıdan temizler; şükretmesine ve sabretmesine vesile olur.

- Ayette üzerinde durulması gereken üçüncü konu ise **infak**tır.
- İnfak; "nafaka verme, besleme, geçindirme, yedirip içirme, hak yolunda malını harcama, sarfetme" demektir.
- Sadece malla değil ilimle, fikirle ve bedenen yapılan yardımlarla da yapılır.
- İnfak kişinin aile bireylerine, komşularına, akrabalarına ve ihtiyaç sahiplerine yaptığı tüm harcamaları kapsamaktadır.

﴿ وَالَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِمَآ أُنزِلَ إِلَيْكَ وَمَآ أُنزِلَ مِن قَبْلِكَ ۚ وَبِالْآخِرَةِ هُمْ يُوقِنُونَ ۝٤ ﴾

"Onlar sana indirilene de senden önce indirilenlere de inanırlar. Ahirete de kesin olarak inanırlar."

- Bu ayette Yüce Allah hem Allah Resûlü'ne hem de ondan önceki peygamberlere imanı şart koşmuştur.
- Peygamberlere iman şart olduğu gibi ahirete iman etmek de gereklidir.
- Ahirete imân, bir mükâfat ve ceza gününün varlığını kabul etmek, herkesin bu dünyada yapıp ettiklerinden dolayı Allah'ın huzurunda sorguya çekileceğine inanmak demektir.

- İnsan hangi seviyede bir hayat yaşarsa yaşasın, mutlaka bir takım zorluklarla, sıkıntılarla, acılarla, ızdıraplarla karşı karşıyadır.

- Ahirete iman kişilere, hayatın bütün bu olumsuzluklarına karşı ümit ve yaşama azmi vererek acılarını hafifletmekte ve zor durumlara katlanmalarını temin etmektedir.

﴿ أُولَٰئِكَ عَلَىٰ هُدًى مِنْ رَبِّهِمْ وَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ٥ ﴾

قصر قصر

"İşte onlar Rablerinden (gelen) bir doğru yol üzeredirler ve kurtuluşa erenler de işte onlardır."

- Bu ayet hidayete mazhar olup kurtuluşa ereceklerin, ancak muttakiler olduğunu bize haber vermektedir.
- Kur'an'ın rehberliğinde hidayete erenler; gayba inanan, namazı dosdoğru kılan, infakta bulunan, hem Hz. Peygamber'e hem de ondan önceki elçilere indirilenlere ve ahirete kesin iman edenlerdir.

Mümin

- Kur'an'ı hayat rehberi edinir.
- Gayba inanır.
- Namazı dosdoğru kılar.
- Allah'ın kendisine verdiği malı O'nun yolunda harcar.
- Peygamberlere ve ahiret gününe iman eder.

Böylece kurtuluşa erer.

5.3. Alak Suresi 1-5. Ayetler ve Tefsiri

Alak suresi

- Mekke'de inmiştir.
- İlk beş ayeti vahiy tarihinin ilk inen ayetleridir.
- Sure adını ikinci ayetteki alak kelimesinden almıştır.

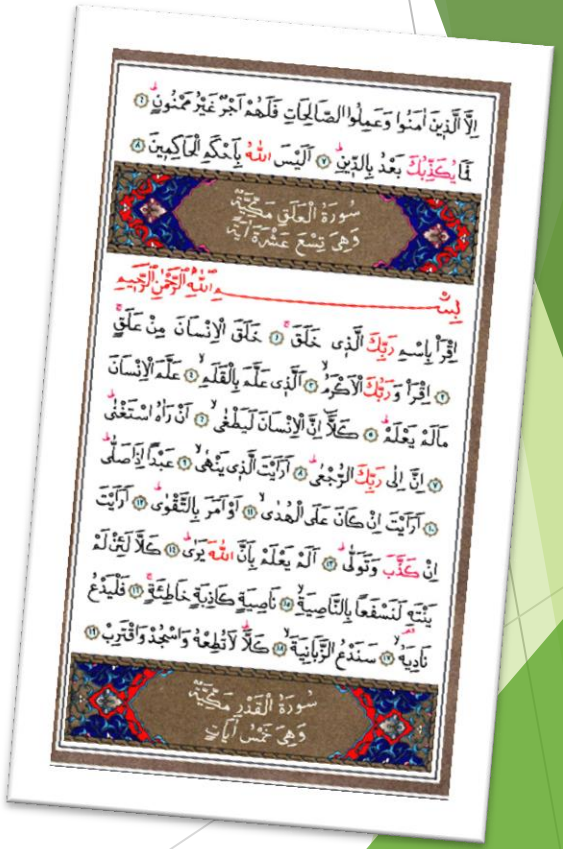
إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَلَهُمْ أَجْرٌ غَيْرُ مَمْنُونٍ ۝٦
فَمَا يُكَذِّبُكَ بَعْدُ بِالدِّينِ ۝٧ أَلَيْسَ اللَّهُ بِأَحْكَمِ الْحَاكِمِينَ ۝٨
سُورَةُ الْعَلَقِ مَكِّيَّةٌ
وَهِيَ تِسْعَ عَشْرَةَ آيَةً
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ
اقْرَأْ بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذِي خَلَقَ ۝١ خَلَقَ الْإِنسَانَ مِنْ عَلَقٍ
۝٢ اقْرَأْ وَرَبُّكَ الْأَكْرَمُ ۝٣ الَّذِي عَلَّمَ بِالْقَلَمِ ۝٤ عَلَّمَ الْإِنسَانَ
مَا لَمْ يَعْلَمْ ۝٥ كَلَّا إِنَّ الْإِنسَانَ لَيَطْغَىٰ ۝٦ أَن رَّآهُ اسْتَغْنَىٰ
۝٧ إِنَّ إِلَىٰ رَبِّكَ الرُّجْعَىٰ ۝٨ أَرَأَيْتَ الَّذِي يَنْهَىٰ ۝٩ عَبْدًا إِذَا صَلَّىٰ
۝١٠ أَرَأَيْتَ إِن كَانَ عَلَى الْهُدَىٰ ۝١١ أَوْ أَمَرَ بِالتَّقْوَىٰ ۝١٢ أَرَأَيْتَ
إِن كَذَّبَ وَتَوَلَّىٰ ۝١٣ أَلَمْ يَعْلَم بِأَنَّ اللَّهَ يَرَىٰ ۝١٤ كَلَّا لَئِن لَّمْ
يَنتَهِ لَنَسْفَعًا بِالنَّاصِيَةِ ۝١٥ نَاصِيَةٍ كَاذِبَةٍ خَاطِئَةٍ ۝١٦ فَلْيَدْعُ
نَادِيَهُ ۝١٧ سَنَدْعُ الزَّبَانِيَةَ ۝١٨ كَلَّا لَا تُطِعْهُ وَاسْجُدْ وَاقْتَرِب ۝١٩
سُورَةُ الْقَدْرِ مَكِّيَّةٌ
وَهِيَ خَمْسُ آيَاتٍ

DİN ÖĞRETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

﴿ اِقْرَاْ بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذِىْ خَلَقَ ۚ ١ ﴾

"Yaratan Rabbinin adıyla oku!"

- Surenin **"oku"** emriyle başlamış olması ve bu emrin iki defa tekrar etmesi, okumanın insan hayatındaki önemini göstermektedir.
- Yüce Allah'ın Hz. Muhammed'e ve Müslümanlara ilk emri budur.
- Bu ayet İslam dininin okumaya ve öğrenmeye verdiği önemi gösterir.

﴿ خَلَقَ الْاِنْسَانَ مِنْ عَلَقٍۚ ٢ ﴾

"O, insanı alaktan yarattı."

- **Alak,** "Yapışmak, asılmak, değerli şey" anlamına gelir. Anne rahminde döllenen zigot demektir. Ayrıca "ilgi, sevgi, şefkat, aşk" anlamlarına da gelmektedir.

- Yüce Allah'ın (c.c.) insanı sevgi ve şefkat hamuruyla yoğurup yaratmasından, bunun sevgi sonucu gerçekleşmesinden söz edilmektedir.

﴿ اِقْرَاْ وَرَبُّكَ الْاَكْرَمُ ۙ ٣ ﴾

"Oku! Senin Rabbin en cömert olandır."

- "Oku" emri bu ayette tekrar edilmiştir.
- Tekrar edilmesi, okuyup bir şeyler öğrenebilmenin ancak tekrarla mümkün olduğunu göstermektedir.
- **El-ekrem** sözcüğü ise "keremi sonsuz, cömertliği sınırsız olan" anlamındadır.
- Yüce Allah kullarına karşı son derece cömerttir, hiçbir şeyi onlardan esirgememiştir.

﴿ ٣ اَلَّذِى عَلَّمَ بِالْقَلَمِ ٤ عَلَّمَ الْاِنْسَانَ مَا لَمْ يَعْلَمْ ٥ ﴾

"O, kalemle yazmayı ve insana bilmediğini öğretendir."

- Yüce Yaratıcının insana kalemle yazı yazmayı öğretmesi yahut yazma kabiliyeti vermesi insana yönelik en büyük keremidir.
- Çünkü kalem yazı yazmanın, bilgiyi korumanın en önemli aracıdır.

Ünitemizi Değerlendirelim

1. Kur'an-ı Kerim neden gönderilmiştir? Kısaca açıklayınız.
2. Vahiy çeşitleri hakkında kısaca bilgi veriniz.
3. Kur'an-ı Kerim'in indiriliş, kitaplaşma ve çoğalma süreçlerini özetleyiniz.
4. Kur'an-ı Kerim bozulmadan günümüze kadar nasıl ulaşmıştır? Açıklayınız.

Cevaplayalım

1. Kur'an, Allah'ın Hz. Muhammed'e Cebrail aracılığıyla indirdiği bir ilahi kitaptır (I). Diğer tüm ilahi kitaplardan farklıdır (II). Sadece Arap toplumuna gönderilmiştir (III). İnsanlara yol göstermek amacıyla indirilmiştir (IV). Ayrıca Allah'ın ilk emri namaz olmuştur (V).

Verilen metinde numaralandırılmış cümlelerden hangisi veya hangileri <u>yanlıştır?</u>

A) I ve II
B) I, II ve IV
C) II, III ve V
D) III, IV ve V
E) II ve V

2. Yüce Allah insana akıl, irade, sorumluluk ve dış dünyaya egemen olma kudreti bahşetmiştir. Hayır-şer, güzel-çirkin, iyi-kötü arasında bir tercih yapma kabiliyeti vermiştir. İnsanın yaratılış gayesine uygun yaşayabilmesi için de yol göstermiş ve vahiy göndermiştir.

Verilen metne göre aşağıdakilerden hangisine <u>ulaşılamaz?</u>

A) Allah insanlara yol göstermiştir.
B) İnsan tercih yapabilen bir varlıktır.
C) İnsan davranışlarından sorumludur.
D) İnsan tüm yaratılmışlardan üstündür.
E) İnsan akıl ve vahiy sayesinde doğruya ulaşabilir.

3. Yüce Allah Hz. Muhammed'i vahiy sürecine hazırladıktan sonra ..... yılında ilk vahyi göndermiştir. Vahiy meleği ..... ilk olarak ..... suresinin ilk 5 ayetini vahyetmiştir. Resulullah ilk vahyin gelişiyle birlikte çok korkmuş ve başından geçen olayları ilk olarak ..... anlatmıştır. Böylece Hz. Muhammed'in tebliğ süreci başlamıştır.

Verilen metinde boş bırakılan yerlere sırasıyla aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?

A) 610 / Cebrail / Alak / Hz. Hatice
B) 610 / Cebrail / Alak / Hz. Ebu Bekir
C) 571 / İsrafil / Fatiha/ Hz. Hatice
D) 610 / İsrafil / Fatiha / Hz. Ali
E) 620 / Cebrail / Alak / Hz. Hatice

4. Hz. Peygamber vahiy yoluyla gelen Kur'an metnini insanlara tebliğ etmiştir. Diğer ilahi kitaplar gibi yok olmaması ve Kur'an-ı Kerim'in korunması için de bazı önlemler almıştır.

Aşağıdakilerden hangisi bu önlemlerden biri <u>değildir?</u>

A) Vahyi sahabilere ezberletmiştir.
B) Vahyi, vahiy katiplerine yazdırmıştır.
C) Yazılan vahiy incelemiş ve hataları düzeltmiştir.
D) Kendi tashihinden geçen vahyi çoğaltmıştır.
E) Tüm vahyi kitap haline getirmiştir.

5. Kur'an-ı Kerim'in mushaf haline getirilme süreciyle ilgili verilen bilgilerden hangisi <u>yanlıştır?</u>

A) Hz. Ebu Bekir döneminde mushaf haline getirilmiştir.
B) Hz. Osman döneminde toplam yedi adet çoğaltılmıştır.
C) Zeyd b. Sâbit'in başkanlığında bir komisyon kurulmuştur.
D) Ebü'l-Esved ed-Düeli Kur'an'ın hareke işlemeni yapmıştır.
E) Hareke konusundaki eksikleri Basra Valisi tamamlamıştır.

Hazırlayanlar

Furkan Özüdoğru

Hatice Büşra Paksoy

Dilek Menküç

Tüm hakları Din Öğretimi Genel Müdürlüğü'ne aittir.
Bu materyalin hazırlanmasında DOGM ders kitapları temel alınmıştır.

DİN ÖĞRETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ